

TOSAMA

ŠTEV. 3

LETO V

marec

1969

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Zaključni račun za l. 1968

Poslovno leto, ki se je pričelo 1. januarja in končalo 31. decembra 1968 smo zaključili s pozitivnimi rezultati. Lahko bi rekli, da je to leto bilo naj-uspešnejše od kar obstoja podjetja.

Rezultati, ki so prikazani v zaključnem računu so odraz dela celotnega kolektiva. Priznati moramo, da je kljub nekaterim pomanjkljivostim delo v glavnem v redu potekalo, ker sicer takih rezultatov ne bi bilo. Res je, da bi ti rezultati bili lahko za nekaj odstotkov tudi boljši, če bi ugotovljene pomanjkljivosti hitreje odpravljali, lahko pa tudi za nekaj odstotkov slabši, če bi bistveno odstopali od načina dela, ki je bil v praksi v tem letu.

Oglejmo si поблиže dosežene rezultate.

V letu 1968 smo prodali naših izdelkov za 55.590.000 N din. leto nazaj pa le za 41.403.000 N din ali za eno tretjino manj kot v letu 1968.

Če pogledamo pet let nazaj vidimo, da smo takrat prodali le za 25.670.000 N din naših izdelkov tako, da je prodaja v letu 1968 več kot dvakrat večja od prodaje pet let nazaj. Manjši del tega povečanja gre tudi na račun povečanih cen naših izdelkov.

Večje povečanje proizvodnje in prodaje naših izdelkov v letu 1968 smo zabeležili pri filtrih za cigarete in izdelkih vate.

Neto produkt, ki se v celoti deli med podjetjem in družbo je bil dosežen v višini 17.523.000 N din in je za 32% večji od leta 1967. Družba je iz doseženega bruto produkta v letu 1968 prejela preko 5.100.000 N din.

Dohodek je bil v letu 1968 dosežen v višini 15.915.000 N din in je za 37% večji od leta 1967.

Doseženi dohodek je delavski svet na svojem zasedanju dne 12. 2. 1969 razdelil tako, da so bile upoštevane potrebe po novih investicijah, ki so

planirane za leto 1969, po drugi strani pa da ni bil zapostavljen osebni in družbeni standard delavcev. Menim, da je delavski svet razdelil doseženi dohodek s skrbnostjo dobrega gospodarja.

V primerjavi z letom 1967 je bil dosežen dohodek razdeljen takole:

	1967	1968	Index
— za obvezni rezervni sklad	263.000	331.000	126
— prispevek v skupne rezerve gospodarskih organizacij	158.000	271.000	172
— za osebne dohodke	7.821.000	10.107.000	129
— za stanovanjsko izgranjo	313.000	404.000	129
— prispevek Skopju od sredstev za osebne dohodke namenjenih za investicije	78.000	101.000	129
— za poslovni sklad podjetja	60.000	94.000	156
— za sklad skupne porabe podjetja	2.392.000	3.982.000	167
	554.000	625.000	113
SKUPAJ	11.639.000	15.915.000	137

Za 8. marec

tudi tebi draga mati želim zdravja in vsega dobrega. Ne vem kje hodiš in kje si, le to še vem da si živa — zdrava, ne to ne vem. Ni mi bilo usojeno živeti ob tebi, ker tvoj cilj mati ni bil, da bi vzgajala nas, troje otrok. Res je, nisi imela možnosti nahraniti nas vseh, toda mama le ljubezni, materinske ljubezni, to ba nam pa lahko dala. Saj, če imaš nekoga rad, za to je treba malo truda, a se dobro obrestuje. Pa vendar, mati si nam. In le to vemo, da si sedaj v bolnici. Zakaj si tam, tega ne bom povedal. Toda vseeno za tvoj praznik — dan žena ti iskreno čestitam. Naj ti prinesem darilo, tega zdaj ne potrebuješ. Naj ti prinesem šopek, tega pa ti ne maraš. Vem kaj naj ti prinesem,

Najboljše želje za Dan žena 8. marec

UREDNIŠKI ODBOR TOSAME IN KOLEKTIV PAPIRKONFEKCIJE KRŠKO

Za 8 marec

tega pa jaz nočem. Dovolj si že trpela, ker si sebi stregla s tistim, s čimer ne bi smela in prav zato si troje otrok zgubila. Zdaj se to ne da popraviti. Še to lahko povem, da otroci ljubezni

siti, so le malo kruha lačni. Ne poznam te toliko, da bi vedel kdaj imaš rojstni dan, zato ti takrat ne morem čestitat, lahko pa ti sedaj, ko je praznik vseh mamaic. In, ko ti to pišem, nimam suhih oči. Vem, ko boš to prebrala, se boš jokala z mislijo, da je nekje tvoj sin, ki edino misli nate.

L. K.

Zaključni račun za leto 1968

V sklad skupne porabe je delavski svet razporedil znesek 625.000 N din. Ta sredstva bodo porabljena za darila tistim, ki so v podjetju več kot 15 oz. 30 let, za investicije in vzdrževanje objektov v Novi gradu, Izoli in na Veliki planini, kot pomoč organizacijam v in zunaj podjetja, za obdaritev otrok ob praznovanju »Dedka Mraza«, za pomoč upokojencem in bivšemu lastniku tovarne, za kritje razlike pri tplem obroku, za pomoč delavcem pri koriščenju letnega dopusta, za stanovanjsko izgradnjo in za prispevke, ki jih je od tako porabljenih sredstev treba plačati.

Večje postavke v celotnem znesku razporejenem v sklad skupne porabe predvidevajo:

- razlika pri tplem obroku v letu 1968 120.000 N din
- delno kritje razlike za topli obro iz leta 1968, kritje stroškov proslave 45 letnice podjetja in drugi izdatki iz leta 1968 88.800 N din
- pomoč pri koriščenju letnega dopusta

skupaj s prispevki	228.600 N din
— delni prispevek za manjkajoča sredstva namenjena za stanovanjsko izgradnjo	100.000 N din
SKUPAJ	537.400 N din
Ostalo	87.600 N din
VSEGA	625.000 N din

Poleg sredstev namenjenih za družbeni standard v višini 625.000 N din je delavski svet potrdil tudi plan dohodkov in izdatkov sklada skupne porabe, ki je namenjen samo za stanovanjsko izgradnjo.

Predvideni dohodki in izdatki sklada znašajo 622.000 N din.

Dohodki bodo oblikovani iz 4% nega stanovanjskega prispevka, amortizacije, ki nad jo plača Stanovanjsko podjetje Domžale od naših stanovanj, od vrnjenih posojil in od dotacije iz rednega sklada skupne porabe.

Dosežena sredstva tega sklada pa bodo porabljena za odplačilo posojil najetih za stanovanjsko izgradnjo, za plačilo dveh enosobnih stanovanj (sta-

novanja so že razdeljena), za doplačilo razlike pri nakupu stanovanj vizavi banke, za 7% prispevek za energetske objekte, razlika v višini 300.000 N din pa ostane za stanovanjsko izgradnjo v letu 1969.

Iz dosedanjih pojasnil je razvidno, da vlaga naše podjetje precejšnja sredstva za družbeni standard naših delavcev.

Povprečni izplačani mesečni neto osebni dohodki so v letu 1968 znašali 971,97 N din in so za 11% večji od leta 1967. Čeprav so ti osebni dohodki med najvišjimi v tekstilni industriji pa menim, da bo tudi v letu 1969 potrebno posvetiti vso pozornost porastu produktivnosti in povišanju osebnih dohodkov.

Povečanje osebnih dohodkov je manjše od povečane produktivnosti.

V letu 1968 je porastla tudi rentabilnost in ekonomičnost v podjetju.

Število delavcev se je povečalo od povprečno 592 v letu 1967 na 613 v letu 1968.

Zanimiv je tudi pokazatelj, ki obravnava stanje najetih posojil in stanje naših vezanih sredstev na dan 31. 12. — prispevek Skopju iz sredstev 1968.

Posojila so znašala	6.050.000 N din
Naša sredstva pa	3.600.000 N din
Razlika	2.450.000 N din

Med posojili je tudi kratkoročni kredit v višini 1.200.000 N din.

Kreditna sposobnost našega podjetja je tako še na zelo visoki stopnji.

To je le nekaj pokazateljev iz zaključnega računa za leto 1968. Tisti, ki želijo še druge podatke prosim, da se obrnejo na računovodstvo podjetja.

F. R.

Ocena prodaje v letu 1968

Prodaja gotovih izdelkov je v času od 1. 1. do 31. 12. 1968 potekala zadovoljivo in po predvidenem letnem planu, ki smo ga dosegli v višini 113,5%. V prodaji sanitetnega materiala se je pojavila konjunktura konec avgusta in septembra, kar je bilo v zvezi s političnimi dogajanja na vzhodu.

Prodaja oziroma realizacija gotovih izdelkov je bila v primerjavi z letom 1967 večja za 37,2%. Navedeni procent povečanja se v glavnem nanaša na povečano proizvodnjo oziroma prodajo, delno pa na povešanje cen, ki smo jih s 1. majem povečali za ca. 10 do 15% vsled podražitve surovin in ostalega repromateriala. Stanje na tržišču v prodaji naših izdelkov po grupah proizvodov je bilo v času poročanja sledeče:

- gaza in izdelki iz gaze: v času poročanja nam je primanjkovala v vseh pakiranjih od 1/4 m pa do 100 m;
- mull in kaliko ovoji s tkanim robom: v prvi polovici leta je bilo povpraševanje po tkanih ovajih manjše, zato so se nam nekoliko

povečale zaloge. V drugi polovici leta pa se je prodaja toliko povečala, da smo prodali vse zaloge, poleg tega pa je bila redna proizvodnja premajhna za potrebe tržišča;

- sanitetna vata: proizvodne kapacitete vate smo prilagodili potrebam tržišča, tako da je bila prodaja normalna;
- damski vložki: kapacitete so bile prilagojene potrebam tržišča;
- filtri za cigarete: proizvodne kapacitete so bile občutno premajhne

Deleži sindikalne članarine za zvezo in za republiko

V letu 1969 bomo odvajali 10% članarine zvezi. Teh 10% je razdeljenih, kot sledi:

- 7,40% — Svet ZSJ in centralni odbori sindikatov
- 1,25% — sofinanciranje sindikalnih časopisov
- 0,75% — sklad mednarodne solidarnosti
- 0,60% — sklad za medrepubliško solidarnost

za potrebe domačega tržišča.

Hitro in solidno poslovanje nam otežkoča nekompletni asortiman naših proizvodov. Prav tako imamo za normalno poslovanje premajhne zaloge gotovih izdelkov, saj so znašale povprečne mesečne zaloge izdelkov 1.408.951,70 N din, kar predstavlja v primerjavi z mesečno realizacijo samo 9-dnevno zalogo.

Del naših proizvodov smo v letu 1968 plasirali na tuja tržišča in to na konvertibilno področje. Možnosti izvoza so bile precejšnje, vendar jih nismo koristili vsled tega, ker so bile cene, ki smo jih uspeli doseči v inozemstvu mnogo prenizke.

E. M.

Republiškimi organom pa bomo odvajali skupno 17,87%, in sicer tako:

- 8,0% — republiški svet ZS Slovenije
 - 7,65% — republiški odbori sindikatov
 - 2,22% — sklad za tisk, raziskave in izobraževanje sindikalnih kadrov.
- Ostanek sredstev pa ostane osnovnim organizacijam sindikata in občinskimi organizacijam sindikata.

Ogledali smo si »Novoteks«

Prvi dan v mesecu februarju je Zveza tekstilnih inženirjev in tehnikov v Domžalah organizirala strokovno ekskurzijo v tekstilno tovarno »Novoteks« v Novem mestu. Ekskurzije so se udeležili člani zveze iz domžalskih tekstilnih podjetij »TOSAMA«, »Induplati«, »Traka« in »Univerzale«.

Takoj po prihodu smo si v družbi predstavnikov podjetja ogledali tovarno. Čeprav to ni bil moj prvi obisk v tej tovarni (pred dvema leti sem bil z našimi mladinci) sem bil, kakor tudi vsi ostali obiskovalci, prav ugodno presenečen. Strojni park je moderniziran. V tem času gradijo novo tkalnico z najmodernejšimi stroji, katerih kapaciteta bo približno štirikrat večja od dosedanje. Ne bi želel, da opisujem tekstilno stran »Novoteksa«; to bi raje prepustil drugim. Želim pa posredovati nekaj stvari o njihovi organizaciji. O tem so nas detaljno informirali predstavniki podjetja po ogledu tovarne. V tem razgovoru je bilo postavljenih mnogo vprašanj. Vsak je hotel vedeti kako oni rešujejo problematiko, katera je slična tudi problematiki v nekaterih domžalskih tekstilnih tovarnah. Zelo na kratko bi opisal njihovo organizacijo takole:

Kader, ki dela v »Novoteksu« je zelo mlad in na visoki strokovni ravni. Imajo precej mladih strokovnjakov, ki dobivajo konkretne naloge, katere pa

morajo tudi v odrejenem roku končati. Popolnoma normalno je, da imajo pri reševanju le-teh vso pomoč pri ostalih. Kadar uvajajo kakšno novo metodo ali postopek gre nekaj njihovih delavcev v tujino na osvajanje popolne tehnologije. Tja odhajajo ne samo strokovnjaki, temveč tudi manj kvalificirani delavci ter pri proizvajalcu strojev pridobijo znanje, katerega potem uspešno prenašajo v lastno proizvodnjo. To je vsekakor noviteta. O tem se je njihov predstavnik dobesedno takole izrazil: »Do sedaj so odhajali ven samo direktor, komercialni vodje in tehnični vodja, a mladi strokovnjaki so ostajali doma. Od tega nismo imeli nobene koristi, ker je vse, kar so prinesli bilo zastarelo in zatorej ekonomsko neutemeljeno.« Kljub temu, da imajo mnogo strokovnega kadra, še vedno šolajo okrog 100 članov njihovega kolektiva, a zaposlenih je ca. 1200.

Samoupravni organi so enaki kot drugje po podjetjih, razlika je le v tem, da imajo komisije DS kompetence odločanja, a DS je le arbitražni organ. Razumljivo je, da so komisije sestavljene pretežno iz ljudi, ki so strokovnjaki na tem področju.

Ze preteklo leto so obračunavali proizvodnjo, ki je bila namenjena izvozu po sistemu mejnih stroškov, kateri so osnova za tako imenovano

dumping ceno. Zdaj so prešli na obračunavanje celotne proizvodnje po sistemu direct costinga, ki se počasi uvaja v drugih podjetjih v Jugoslaviji. Prednost tega sistema je predvsem ekspeditivnost obračunavanja stroškov in možnost, da se obračunavajo po enotah. Tako lahko vsaka enota vidi dejansko gibanje svojih stroškov.

Njihov kontrolni oddelek je opremljen z vsemi aparaturami, ki so neobhodno potrebne za hitro in natančno kontrolo. Mene je predvsem zanimala organizacijska struktura tega oddelka. To je v bistvu kontrolni sektor, popolnoma izenačen z drugimi sektorji v tovarni. Nobeno blago ne pride in ne gre iz tovarne, ne da bi bilo pregledano. V kolikor je proizvod slabše kvalitete, ga dajo na razpolago komercialnemu sektorju. Če ga komercialna prodaja, je stvar v redu, če ne, potem za eventualno reklamacijo kontrolni sektor ne odgovarja.

Mnogo je tega, o čemer bi se še dalo pisati, ampak želel sem napisati samo v kratkem svoje vtise. Mogoče bo še kdo pisal o tem in potem bi lahko dobili popolno sliko.

In na koncu! Bil bi zelo krivičen do naših gostiteljev, če ne bi napisal nekaj o njihovem sprejemu. Na kratko rečeno: sprejem izreden. Od prvega do zadnjega trenutka smo bili deležni toliko njihove pozornosti, da je običajna beseda »hvala« zares premalo.

Petković Vladimir
dipl. ph.

LETNA KONFERENCA OOKZ

Vse družbeno politične organizacije v podjetju v začetku vsakega leta na svojih zborih ali konferencah pregledajo rezultate dela za preteklo leto.

Nekatere obravnavajo rezultate svojega dela bolj kritično, druge manj, vendar vse tako podrobno, da se kar lahko ugotovi iz poročil in razprav, kaj je bilo v preteklem letu uspešno izvršeno in kaj ne. Vse organizacije stremijo za tem, da bi imele v bodočem delu čim manj neuspehov pri delu.

Na svoji letni konferenci je OOKZ obraznavala zelo kritično rezultate svojega dela v letu 1968.

Iz poročila sekretarja OOKZ tov. Rosulnika je razvidno, da je imel sekretariat 12 sestankov in OOKZ 9 sestankov. Nadalje iz poročil izhaja, da se je vodstvo organizacije prizadevalo, da bi bili sklepi prejšnje konference v celoti izvršeni. V ta namen so bile imenovane strokovne grupe oziroma komisije za posamezna področja dejavnosti.

Nekatere od njih so svoje naloge dobro izvršile, medtem ko nekatere to niso storile in je bil slednjič tudi rezultat njihovega dela minimalen.

Iz omenjenega poročila zasledimo kritično oceno problemov, s katerimi se je ukvarjal sekretariat, kot celotno

članstvo, ki so bili po mnenju sekretarja in vodstva organizacije velikokrat obravnavani, pa čeprav niso bili vselej najpomembnejši (kot npr. urejevanje razmer v sami organizaciji).

Iz druge strani pa lahko ugotovimo, je poudaril tov. sekretar, da se je organizacija premalo ukvarjala z nalogami proizvodnje, novih investicij, delitev OD po rezultatih dela, o uvajanju novih izdelkov, odnos do osnovnih sredstev, kot tudi do obratnih in podobno.

Na tem področju dela b člani ZK spoznali prizadevne proizvajalce oziroma sočlane kolektiva, ki svoje naloge dobro in vestno izvršujejo. Kot taki pa bi bili tudi primerni za sprejem v OOKZ.

Kdo bi si upal trditi, je poudaril tov. sekretar, da bi v 700-članskem kolektivu ne bil nekdo, ki ne bi izpolnjeval pogojev in si tudi sam ne želel postati član ZK.

Poleg tega pa se moramo tudi zavedati, da imamo v podjetju okoli 200 mladin in mladincev, katerim je treba posvetiti večjo pozornost v bodoče, kot je bilo to poudarjeno na sami konferenci.

Kot smo že omenili je bila konferenca zelo plodna in samokritična, saj je v razpravi sodeloval in prispeval

svoj delež sleherni član ZK. V razpravi je bilo posebno poudarjeno: nadaljnji razvoj samoupravnih organov in njih pristojnosti. Na konferenci je bilo izraženo mnenje, da je treba dati večje pristojnosti svetom DE, posebno iz področja delitve OD, kakor tudi o stroških proizvodnje in izvrševanja planskih nalog. Na konferenci je bilo tudi sprejeto stališče, da bi se naj ustanovil klub tehnikov ali gospodarstvenikov, v katerem bi obravnavali predvsem novitete v tehnološkem smislu ter, da bi se seznanjali o tehnoloških dosežkih v inozemstvu.

Na konferenci tudi ni bilo zanemareno vprašanje volitev v odbornike Občinske skupščine, kakor tudi v samoupravne organe podjetja. V omenjene organe naj bi bili izvoljeni tisti člani, ki so najbolj prizadevni na svojem delovnem mestu, da je priljubljen v kolektivu in da je sposoben dolžnosti predstavnika v omenjenih organih uspešno izvrševati.

Na konferenci je bilo še mnogo predlogov in stališč, kot npr. vseljenske obrambe, ideološke vzgoje, katere bo novi sekretariat s člani ZK skušal v celoti izvršiti, pri tem delu pa bo moral sodelovati celotni kolektiv in njihove organizacije.

Saj se moramo zavedati, da vse kar delamo, delamo za človeka, za sodelavca in za lepšo bodočnost nas vseh.

Brezčolnične statve sistema »FISHER« s prijemalcem votka

Ključne točke v delovanju mehanizma vnašanja

Votek teče iz trdno pritrjenega križnega navitka, ki je na desni strani stroja na posebnem nosilcu. Vlaganje votka se opravlja le z desne strani statve, enobarvno. To funkcijo opravlja desni prijemalec. Princip delovanja vidimo na sliki 5. V delovanju se razlikujeta prvo in drugo vnašanje votka, ki tvorita en delovni krog. Obe vpeljavi votka, pri katerih obleži nit v obliki lasnice v tkanini, se sestojita iz vrste posameznih iztečnih gibanj (glej pozicije 1-9 na sliki 5).

1. Nitni zadrževalec K, ki je nameščen nad glavo prijemalca, trdno drži konec niti. Nitni podajalec T položi nit navpično navzdol pred glavo prijemalca — ob odprtih zavori B.
2. Glava prijemalca vleče votek ob odprtih zavori B iz križnega navitka.
3. Tik predno doseže desni prijemalec predajno mesto Ü se prekine vlek iz križnega navitka s tem, da se zavora zapre. Nitni zadrževalec K, ki trdno drži konec niti, se odpre. Nastalo petljico prevzame na predajni točki Ü leva glava prijemalca. (Slika 6)
4. Levi prijemalec raztegne zanko v raztegnjeno obliko. Ko se nahaja levi prijemalec še 20-75 mm znotraj zeva, mora biti zev že zaprt. To pomeni; nitna zanka se v zaprtem zevu popolnoma raztegne. Ta zgodnja zapora zeva je nujna, da se napeta nit ne more več vskočiti, ampak se lahko veže s pomočjo suklijalne naprave na levem robu tkanine. Lahko pa zapremo zev pozneje. Zato bi se moral premik zeva časovno preložiti. Nastanek kraja je lah-

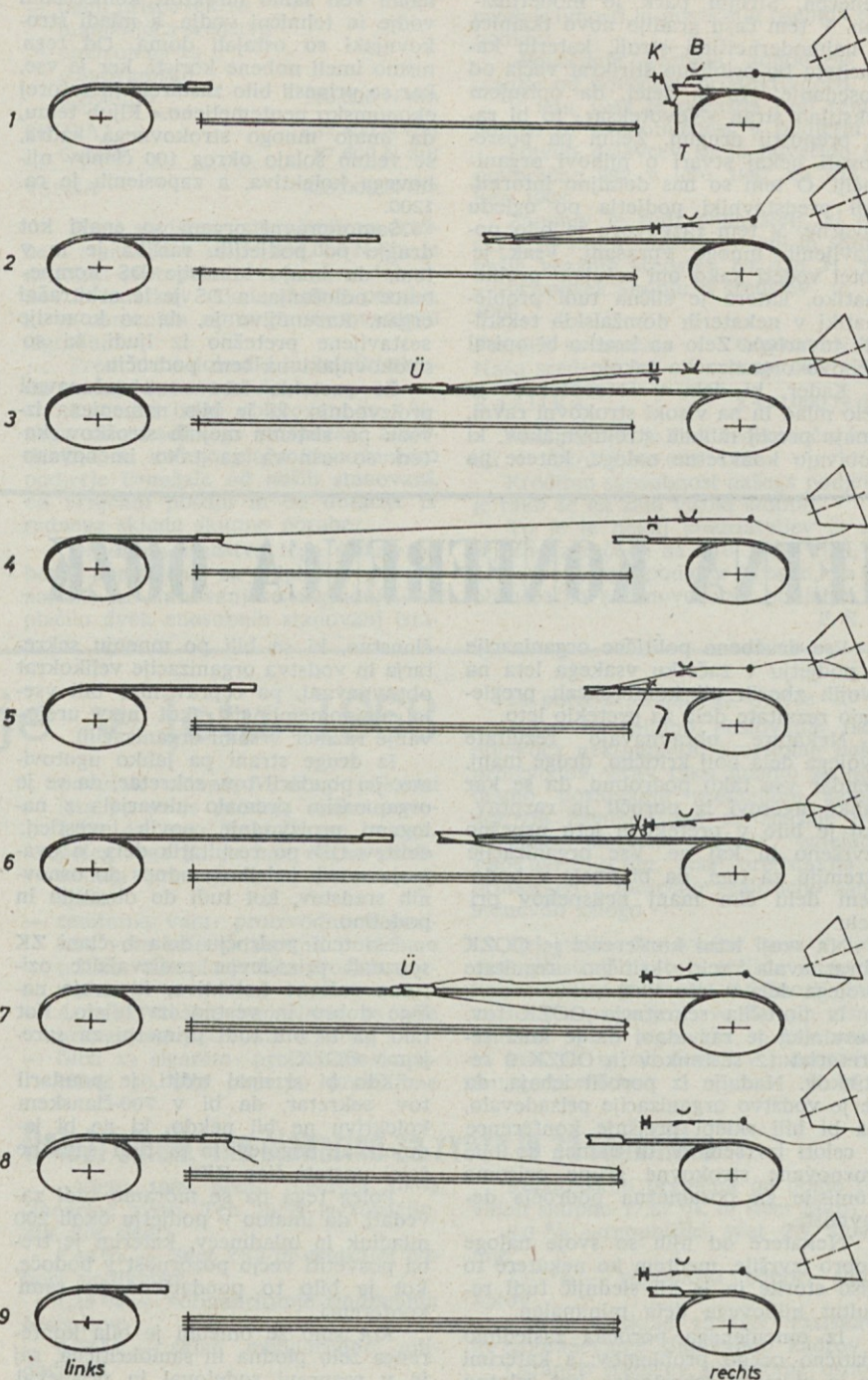
ko časovno pred izstopom prijemalca, da bi se vloženi votek obdržal napeto. Zev bi lahko zaprl po ali ob izstopu prijemalca.

Kraji imajo lahko drugo vezavo kot tkanina.

Prvi votek se polaga torej od leve strani tkanine skozi nitno zavoro B do križnega navitka. Čim je prvi votek prišel skozi zev, ga greben pribije in se zopet odpre nitna zavora B, da nit lahko te-

če s križnega navitka, (Zavoro vodi ekscenter). Sedaj lahko sledi vpeljava drugega votka.

5. Votek se polaga zdaj od desnega roba tkanine nazaj k zadrževalcu niti, skozi nitno zavoro k križnemu navitku. Desni prijemalec vleče votek zopet iz križnega navitka.
6. Predno doseže desni prijemalec predajno točko Ü, se votek za nitnim zadrževalcem odreže in istočasno konec niti, ki vodi k

Humor

KAJ SI ŽENSKÉ PRIPOVEDUJEJO

...kar se tiče mojega moža, sem lahko docela mirna. Nobeno drugo žensko ne pogleda...

...saj več, da sem zadnja, ki se zanima za privatne stvari drugih ljudi...

...za nič na svetu ne bi menjalo z žensko, kot je Rita Hayworth. Le kaj vedo te o dobrem, resničnem življenju?...

...jaz pa ne pridem nikoli v tak položaj. Mene možje zmerom takoj zasnobijo...

...ah, saj z avtom nimaš nič drugega kot same sitnosti...

...kar ljudje o meni pripovedujejo, mi je pa res čisto vseeno...

...z glavo je začel kot blazen butati v steno, dokler nisem rekla da...

...jaz nisem ena tistih mater, ki so slepe za napake svojih otrok...

Brezčolnične statve sistema »FISHER« s prijemalcem votka

križnemu navitku zadrževalec zadrži.

7. Zanka niti se odda zopet v predajni točki Ū levemu prijemalcu.
8. Levi prijemalec zopet raztegne zanko, medtem, ko se zev zapira (glej pozicijo 4). Po udarcu grebena obsuče konec niti, ki štrli preko robu tkanine posebna suk-ljalna naprava.
9. Desni rob tkanine blaga postane tako normalni rob tkanine, ker sta prvi in drugi votek vedno v obliki lasnice uvezena v tkanino. Ta edini pravi rob tkanine olajša konfekcionarju delo. Na drugi strani tkanine pa nastajajo suk-ljani kraji zaradi stalnega vrtenja para križnih navitkov.

Gibanje bila in listnega brda

a) bilo

Bilo dobiva pogon od ekscentrov na glavni gredi. Noga bila nosi in premika le greben in tir bila.

Ker so prijemalci in njihovi mehanizmi nepremakljivi, torej ne nihajo z bilom, zato ni treba pospeška za veliko maso bila. S tako konstrukcijo je mogoče doseči visoko število obratov. Gibanje bila se razlikuje od običajnih statev z dolgim mirovanjem v zadnji mrtvi točki. To mirovanje bila poteka delno vzporedno z mirovanjem zeva. Mirovanja so potrebna za prehod prijemalcev skozi zev in s tem tudi votka.

Da se doseže mirovanje bila je nujno premikanje bila preko ekscentrov. Ta način pogona omogoča kljub relativno lahkemu tkalskemu bilu ugodne razmere za priboj. Lahko bilo, je bilo, zasnovano predvsem za izdelovanje lahkkih in srednje težkih tkanin.

b) listno brdo

Vodenje listov je prirejeno tako, da se listi premikajo v spodnji zev in nato z vzmetmi v zgornji zev. Ta konstrukcija je bila izbrana zato, ker prijemalci drse po osnovi spodnjega zeva, kar zahteva neoporečnost spodnjega zeva. Listi se vračajo v zgornji zev s pomočjo vlečnih vez, ki so pritrjene na spiralnih vzmeteh. Glave prijemalcev in trakovi so precej nižji od čolnička in tudi ožji. Tako so dovolj majhni premiki bila. Majhen zev pa je ugoden, ker zaradi odprtega zeva ni računati s povišanjem napetosti osnove kot pri običajnih statvah.

Hitrost odvijanja niti 5 križnega navitka

Na sliki 5 pozicija 2, vidimo da se votek vnaša z dvojno hitrostjo v zev, ker ga vleče kot zanko do sredine zeva. Čas vnašanja je 1/3 obrata glavne gredi. Če bi to grafično prikazali, bi videli da je gibanje podobno sinus-liniji.

Maksimalna hitrost prijemalca je 12,7 m/sek. Največja možno hit-

rost vleka niti s križnega navitka je v vsakem slučaju manjša od 25,4 m/sek. t. j. 1524 m/min., pogojena pa je z uporabo medstičnega pogonskega rotorja, ki preloži nit v nenapetem stanju prijemalcu na desni strani. Navedene številke se nanašajo na strojno širino 127 cm, pri 250 obratih.

Zaključek

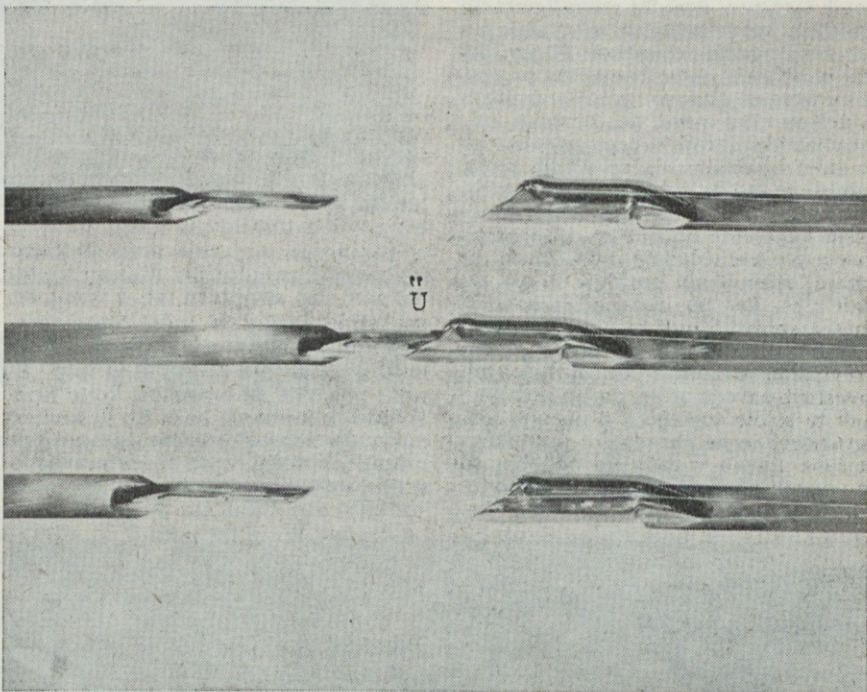
Hotel sem prikazati stroj, ki je pri nas zelo malo poznan. Sistem, ki močno spominja na DSL statve so italijanske SMIT, te pa imajo v Tovarni dekorativnih tkanin. Torej se tudi pri nas vse bolj uveljavlja nov sistem tkanja.

Statve DSL bi lahko s pridom uporabili tudi v naši tovarni, saj izdelki, ki jih tkemo, spadajo v kategorijo tkanin, za katere je ta stroj namenjen.

VIRI

1. Prospektni material firme George Fischer AG Brugg — Švica
2. Prospektni material firme Draper Co. Hopedale-Massachusetts ZDA
3. Textil-Praxis 1966/10 stran 719-724
4. Tekstil, Zagreb 1967/2 stran 100-104
5. Tekstil, Zagreb 1968/5 stran 463-469.

Milan Drčar

Predajanje votka

Samoupravno dogovarjanje

(Povzetek s posvetovanja pri RS Zveze sindikatov Slovenije)

Med prvimi pomembnimi vprašanji je vsekakor njegova realna in natančna opredelitev, sicer se zna zgoditi, zaradi različnega razumevanja, da bi ga idealizirali in vsiljevali na vse odnose, češ da je s tem možno tudi vse reševati. To bi bilo povsem zgrešeno. Še zlasti je pri tem treba biti pozoren na nekatere tendence, da bi s samoupravnim dogovarjanje min v imenu solidarnosti, nekateri radi prebredli težave, ki jih imajo zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in to s prehlivanjem dohodka od tistih, ki imajo več, na tiste, ki slabše gospodarijo. To bi v vsakem primeru pomenilo negacijo naših reformnih na-

čel. Samoupravnemu dogovarjanju namreč zato pripisujejo možnost za reševanje tistih težav, ki jih nismo rešili z ekonomskim sistemom. Samoupravno dogovarjanje bo učinkovito, če bo zares pomenilo usklajevanje interesov.

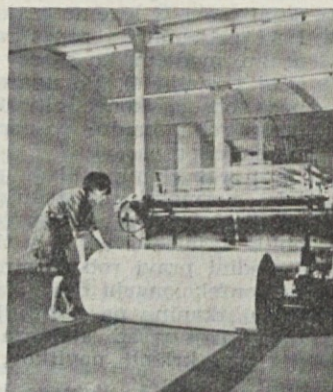
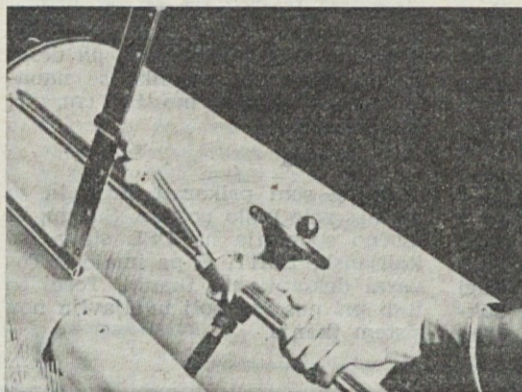
Samoupravno dogovarjanje pomeni setavino našega družbenoekonomskega sistema, pravzaprav novo kvaliteto tega sistema. V bistvu je izrivanje države na nekaterih področjih, ponekod pa zapolnjevanje nastalih praznin.

Samoupravni dogovori pa bodo uspešni le, če bodo upoštevali potrebe in zahteve delovnih kolektivov in če bodo temeljili na želji po doseganju boljših poslovnih rezultatov. Ni se smiselno zavzemati za uravnilavko, ker s tem škodujemo hitrejšemu razvoju.

Perspektivni plan investicij v letu 1969

(nadaljevanje)

V preteklih naših razglabljanjih smo se dotaknili naših osnovnih problemov perspektivnega razvoja našega podjetja. Danes pa si bomo podrobneje ogledali, seveda v kolikor nam bo to mogoče v tem kratkem članku in prostoru, ki nam je na razpolago. V mislih imam investicije v pripravljalnico in tkalnice našega podjetja. Ze staro pravilo nam pove — dobra priprava osnove pomeni že polovico stkanega, no o tem pozneje. Vsa leta doslej smo vlagali naša sredstva v druge oddelke in je že čas, da investiramo tudi v tkalnice, ker so nam ravno ti oddelki v preteklosti ustvarili določen del sredstev za nakup novih strojev v dosedaj rekonstruiranih oddelkih, kot je belilnica, mikalnica, posebno pa oddelek cigaretnih filtrov. Sedaj pa morajo ravno ti oddelki ustvariti sredstva za obnovo zgoraj omenjenih oddelkov. Kot prvo naj omenim pripravljalnico. Stroji v tem oddelku so že tako izrabljeni, da se včasih resno zamislimo, ali je mogoče iz takih strojev še kaj dobiti, oziroma delati predvsem kvalitetne polizdelke, ki pomenijo osnovo za nadaljnje delo. Zaradi še zmeraj premajhnih sredstev in pa zaradi tega, ker bo letos treba odvojiti znatna sredstva tudi za gradnjo, bomo morali prestaviti nakup novih križno previjalnih strojev v drugo fazo teh investicij, zavedajoč se, da bo potrebno tudi te stroje zamenjati z novimi, modernjšimi in ne nazadnje s produktivnejšimi. Ravno v zadnjem obdobju so se pojavili novi stroji, tako rekoč avto-

Snovalni stroj »Reggiani«

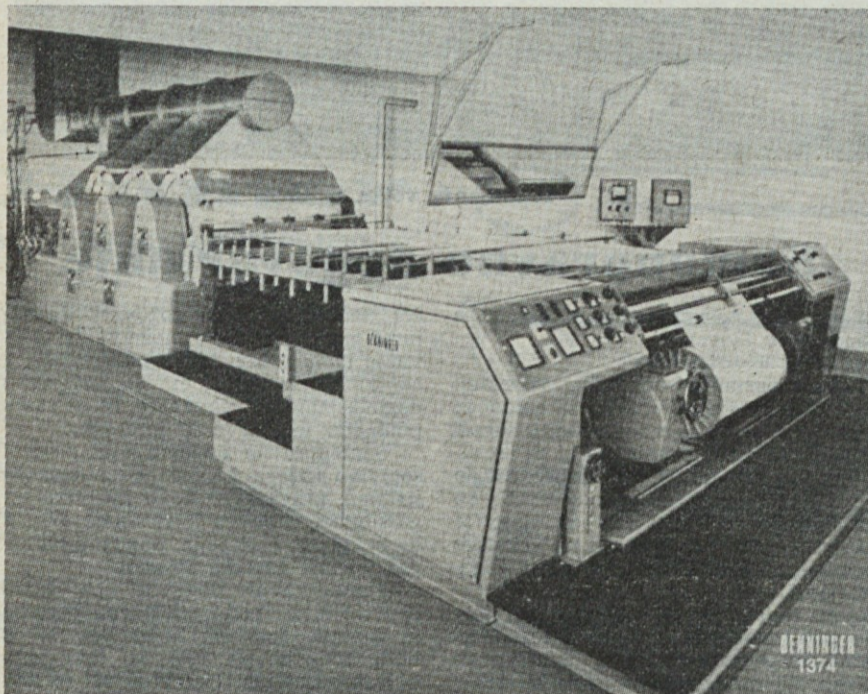
mati, ki samostojno brez posluževanja previjajo prejo. To so tako znani križno previjalni avtomati znanih firm, in sicer: SAVIO iz Italije, Schlafhorst in Müller iz Zahodne Nemčije. Prednost teh novih avtomatov je v tem, da stroj iz posebnega magazina polni običajno revolverski polnilce pri vsakem vretenu, nato sam stroj tako rekoč vpelje nit na križno cevko ob eventualnem pretргу zopet stroj sam s posebnim sistemom vezalca priveže strgano nit. Vse to se ponavlja do momenta, ko je križni navitek primerno poln. Ko je navitek navit do željene količine, se navitek ustavi in odloži v za to pripravljeno mesto, delovni proces pa se nato začne

znova. Seveda obstojijo še vedno klasični sistemi navijanja na križne navitke, vendar so ti sistemi izpopolnjeni. Ko se bomo odločevali, bomo vse te stvari ponovno pretehtali, kakšen tip stroja bomo kupili — predvsem bo to odvisno od razpoložljivih finančnih sredstev, vendar se še danes ogrevamo za tip strojev, ki bo v danem trenutku dokončnega odločanja dosegal najboljše sposobnosti na tem področju. Ker tehnika se stalno razvija in le visokoproduktivni stroji imajo in bodo morali imeti prostor pri našem razvoju.

Drugi stroj, ki ga imamo namen kupiti še v prvi fazi, je snovalni stroj. V vrsti snovalnih strojev imamo danes celo vrsto odličnih izpopolnjevalnih strojev za ta namen. Predvsem mislim, da za samo snovalo ne bo težka izbira, malo težja pa bo izbira stojala za natičanje križnih navitkov. Za te namene obstojijo razni sistemi od klasičnega načina z vozli, ki se po izpraznitvi menjajo, do tako rekoč avtomatske menjave celotnega sistema navitkov na tako imenovanem »V« stojalu.

Škrobilni stroj, s katerim trenutno razpolagamo, je bil v zadnjem obdobju 3-krat povečan, vendar je tudi ta stroj zaslužil svojo nadomestitev. V takem stanju, kot je, nam ne more dati kvalitetnih osnov, saj smo že prej ugotovili, da je dobra priprava, v to spada tudi škrobljenje, pol tkanja. V novejšem času se je škrobilni stroj tako izpopolnil, da je tako rekoč izključena slaba priprava osnove. Osnovne karakteristike izboljšav so v sledečem:

1. Impregnirano in oženalno korito ima reguliran nivo škroblilne mase
 2. Dvojno pnevmatsko ožemanje osnove — boljše impregnacija
 3. Sistematsko reguliranje temperaturne kopeli.
 4. Regulirano napenjanje osnove med obema paroma ožemalnimi valjev.
- Sušenje osnove se vrši na posebnih ogrevalnih bobnih. Normalno sta prvi dve prevlečeni s teflonsko maso zato, da se škrobilo ne prijema na bobne.

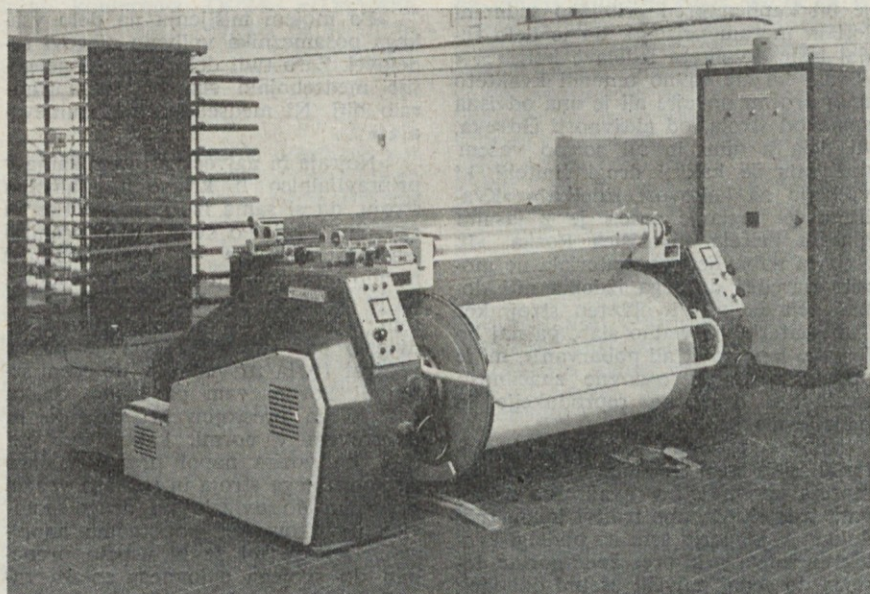

Škrobilni stroj Benninger

Dalje ima navijalni sistem z možno regulacijo količine navijanja tako imenovani PIU sistem z možnostjo navijanja osnovnih valjev do premera 800 mm. Za opremo izpopolnjenih strojev v

prilagodilnici bomo sposobni proizvesti res kvalitetne osnove, ki so bile do sedaj velika ovira za dobro in kvalitetno tkanje, toda o tem prihodnjič.

J. B.

Snovanli stroj »Schlafhort«

ANALIZA DELOVNIH MEST

V kratkih člankih v nadaljevanjih želim bralce Tosame seznaniti s to temo, ki sem jo slišala na seminarju na Bledu. Seminar je organizirala Višja šola za organizacijo dela v Kranju.

Ta tema je bila zanimiva predvsem zato, ker so analizo delovnih mest že napravila nekatera podjetja in ker so na seminarju sodelovali strokovnjaki iz podjetij, kjer že imajo analizo delovnih mest. Preden bom obravnavala gradivo o analizi delovnih mest, bom definirala pojem »delovno mesto«.

DELOVNO MESTO

Pojem »delovno mesto« moremo definirati s treh vidikov, in sicer:

- s tehničnega vidika
- s tehnološkega vidika
- s personalnega vidika

1. Tehnični vidik definira pojem »delovno mesto« takole:

Delovno mesto je prostor za delo določenega dosega, kjer se v toku delovnega procesa nahaja delavec, predmet dela in sredstva za delo. Po drugih definicijah, ki izhajajo iz tega aspekta, je delovno mesto stroj, naprava, delovna miza in podobno.

Ako upoštevamo samo ta vidik, moremo ugotoviti, da imamo delavce, ki s tehničnega vidika sploh nimajo delovnega mesta — na primer kurir, pismonoša, pedagoški svetovalec in tako dalje.

2. Tehnološki vidik predstavlja delovno mesto kot določen del delov-

nega procesa, torej delovno operacijo.

Kot tehnični vidik, tako tudi tehnološki vidik ni vedno v skladu s personalnim vidikom, saj lahko isti delavec opravlja v enem dnevu več delovnih operacij.

3. Personalni vidik. Definicije s tega vidika so si med seboj zelo podobne.

Navajam dve definiciji: Pod pojmom delovno mesto razumemo konkretno delo, ki ga opravlja delavec v podjetju in sestoji iz večjega ali manjšega števila različnih nalog. Definicija, ki jo navaja ameriški avtor Shartle se glasi: Delovno mesto je zbir nalog, ki jih opravlja neka oseba v oddelku katerega podjetja. V vsakem podjetju je toliko delovnih mest, kolikor je delavcev.

Verjetno je ta definicija preozka, ker se nanaša samo na podjetja, ne pa tudi na ustanove.

Delovno mesto mora biti pojmovano v širšem smislu. Izhajajoč iz tega pojmovanja o delovnem mestu imamo na primer: v oddelku 15 tkalcev, torej 15 delovnih mest, v pisarni 4 daktiografe, torej 4 delovna mesta. Delovno mesto, definirano s personalnega aspekta, je torej konkretno delo, ki ga opravlja delavec, ne glede na število nalog in operacij. Glede skladnosti vseh treh vidikov se pojavljajo v različnih delovnih organizacijah različne situacije. Čim nižja je stopnja organiziranosti in čim manj je podjetje spe-

cializirano, tem bolj se ti vidiki razhajajo. Skladnost med temi vidiki najdemo le v dobro organiziranih podjetjih s serijsko proizvodnjo. Idealno je namreč, ako se ti vidiki, predvsem ničnih odnosov, ni takšno kot bi morali.

Pri analizi delovnih mest je najbolj aktualen personalni vidik delovnega mesta.

Določitev delovnega mesta namreč ni sama sebi namen. Delovno mesto je tista organizacijska enota-celica, ki je delavcu najbližja in s katero je najbolj povezan. Brez vsestranske analize te celice si ne moremo predstavljati niti dobre organizacije, niti ustreznega dela z ljudmi.

N. B.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Naš avtopark

Avtopark v »TOSAMI« ima na razpolago pet tovornih vozil in eno prikolico. To število avtomobilov nam ne zadostuje za dostavo blaga našim poslovnim strankam. Prav zaradi tega nastajajo v našem podjetju manjši zastoji. Interes podjetja pa je, da našim poslovnim strankam čim hitreje dostavimo blago. Da pa bi te pogoje lahko izpolnjevali moramo ulti vsi zainteresirani, da bi ustvarili čim večjo ekspanzivnost v tovarni. Zastoji nastajajo zaradi nekaterih pomanjkljivosti.

Za vsa naša vozila so nam zelo potrebne garaže, ker smo doslej nekatera garažirali kar na prostem. Posebno sedaj v zimskem času so se zaradi tega pokazale manjše okvare in zastoji. S tem nastaja materialna škoda vozila samega, kot tudi zastoj prevoza.

Kot sem že omenil, je delni zastoj tudi zaradi tega, ker ekspedit navadno prej naroči vozilo kljub temu, da blago še ni pripravljeno za prevoz. Zato predlagam, da bi se vozila po možnosti naročala vsaj en dan poprej. S tem bi dosegli lažjo razporeditev samih vozil in zmanjšali prevozne stroške s tem, ker ne bi naročali vozil v drugih transportnih podjetjih. Ker vemo, da transportna podjetja ne čakajo samo na nas, ampak že vnaprej razporejajo svoja vozila, se zgodi, da takrat, ko mi vozilo nujno rabimo, ga ne dobimo tudi pri drugih podjetjih.

Če pogledamo naša vozila vidimo, da so že precej izrabljena. Zato bi bilo treba misliti na nakup novih vozil. Npr. avtomobil LJ 29-81 je star enajst let in kmalu ne bo več sposoben za javni promet. Stroški popravila tega avtomobila so tako veliki, da avto ni več rentabilen.

Slišijo se pripombe zaradi osebnih dohodkov šoferjev. Smatram pa, da ti mesečni dohodki niso preveliki za takšno delo in pogoje, kot jih imajo.

Na naših cestah je vsak dan večji promet in vsak dan več nesreč, vendar v zadnjih desetih letih ni bilo z našimi avtomobili nobenih večjih prometnih nesreč.

Zato jim želimo še v nadalje veliko srečnih voženj!

Vodnik Vencelj

Naš razgovor

Glavno besedo v današnjem razgovoru ima naša delavka tovarišica ROZKA ARNUŠ, ki dela v skrajnem kotu trakta tkalnice ovojev. Dela na snovalnem stroju; snuje celulozno in crepp prejo za ovoje. Dostop do njenega delovnega mesta zahteva od vsakega posameznika, da obvlada osnovno tehniko »slaloma« — mora se priznati, prostor v tkalnici ovojev je »racionalno« izkoriščen. Ko mi je po mnogih »oprostite« ali »pardon«, končno le uspelo priti do tovarišice ARNUŠ, sem jo poprosil, da naj nam v skupih besedah pove kaj vse je doživela in kaj doživlja na svojem delovnem mestu oziroma tovarni sami. Zaradi mirnejšega ozračja sva odšla v jedilnico, kjer je pričela:

»V tovarno sem prišla pred dvajsetimi leti, takrat sem se zaposlila na delovnem mestu v konfekciji, spom-

nim se še, da smo delale po deset ur na dan in da je bila prva plača 3400 din.« Vsi ljudje se več ali manj lahko spomnimo uspešnih ali neuspešnih, srečnih ali nesrečnih dogodkov iz svoje preteklosti, zato bi vas prosil, da nam zaupate stvari, ki so se (ne) bistveno spremenile v zvezi z delom, delovnim okoljem in medsebojnimi odnosi?

»Res, dolga je doba dveh desetletij in moram priznati, da so se mnoge stvari v zvezi z delom zelo spremenile.« »Ali so bile te spremembe ugodne ali neugodne?« »Veliko je ugodnih dobrih sprememb. Samo, kar se mene tiče, vam lahko povem, da so v preteklosti snovali ročno. Ta stroj, s ka-

terim delam sedaj jaz v eni izmeni, je bil kupljen pred približno sedmimi leti in moram priznati, da je delo sedaj lažje, kvaliteta izdelave boljša...« »Sedaj ko ste ravno omenili kvaliteto nam prosim povejte ali je ona odvisna samo od stroja, od aktivnosti človeka, ki dela z njim in ali so po vašem mišljenju še kakšni drugi činitelji, ki vplivajo na kakovost izdelka?« »Kvaliteta je poglavje zase,« je z jasnim glasom pričela tovarišica Rozka. »Iz slabega nabavljenega materiala ne morete narediti dobrega izdelka niti dober delavec niti kvaliteten stroj, ker slab material je vedno slab, pa naj bo še tako lepo zavit ali pobarvan!«, mi je pričela naštevati osnovne značilnosti kvalitetne družbene reprodukcije in nadaljevala:

»Ravno tako dober nabavljen material, slab stroj in »dober« delavec ne moreta spremeniti v kvaliteto zahtevani izdelek. Za obe trditvi imam tudi dokaz! V januarju sem na podlagi kvalitetne izdelave in presežene norme dosegla do sedaj najvišji osebni dohodek v svoji dvajsetletni delovni karieri pri nas.

Z druge strani pa sem nemalokrat prikrajšana ravno zaradi slabega materiala in nekvalitetne izdelave starega križno-previjalnega stroja, ki je še iz časa avstrijskega cesarja Franca Jožefa,« je energično recitirala naša sobesednica in nadaljevala: »Čas bi že bil, da naši odgovorni pričnejo misliti tudi na modernizacijo tistega dela naše tovarne, od katere je odvisna kvaliteta našega dela in izdelkov.« »Kateri del tovarne pa bi po vašem mišljenju prišel v poštev?« »Pripravljalnica, križno-previjalni stroj in škrobilni stroj bi

bila lahko v ponos vsaki starinarnici.«

Želel bi še, da mi odgovorite na zadnje vprašanje. »Vsako človeško delo je predvsem odvisno od okolja in od medsebojnih razmerij! Kaj vi mislite o tem?«

»Po mojem mišljenju na delo vsakega posameznika vplivajo njegovi sodelavci. Zato tudi delo ljudi, ki ne gojijo medsebojnih simpatij in harmonično biti. Ni medsebojnega razumevanja!« ...

»Najraje in največkrat grem sama v pripravjalnico h križno-previjalnemu stroju, da si sama izberem navitke za snovalni stroj. Po svoji lastni očitni izbori najboljši — imam namreč normo in z dobrimi navitki mi uspeva, da jo dosežem. Zgodilo se mi je že, da sem — nekoč — morala čakati na dvigalo eno uro (!!), ponavljaj pa se večkrat (!) in to vedno v določeni izfmeni! Povem vam pa lahko, da ta čas, ki ga prestopim pri čakanju ni upoštevan v normi, kakor tudi ne tisti, ko vozim napol prazno košaro do snovalnega stroja in se nato vrnem s prazno do dvigala po drugo polovico navitkov, ker popolnoma napolnjene košare mi še ni uspelo prepekljati do svojega delovnega mesta zaradi izredno gosto postavljenih strojev,« je zaključila tovc ROZKA ARNUŠ.

Iz vsega tega kar nam je tu povedala tov. ARNUŠ moramo odkrito priznati, da je s praktičnim delom tekem dvajsetih let osvojila nekatere osnovne elemente ekonomske zakonitosti, ki že v svoji osnovi garantirajo uspeh.

Vsak delavec pozna dobre in slabe strani svojega delovnega mesta, da odpravimo slabosti — poslušajmo njega — ki ima morda tudi dober in konstruktiven nasvet in ta nasvet uporabimo v korist vsesplošne ljudske blaginje.

Š. R.

Ob mednarodnem dnevu žena

Na drugi mednarodni socialistični ženski konferenci leta 1910 v Kjopenhavnu so zastopnice socialistk sprejele predlog znane nemške revolucionarke KLARE ZETKIN in nekaterih njenih sodelavk o »MEDNARODNEM ŽENSKEM DNEVU«, ki naj bi ga odslej prirejale socialistke vsako leto in v vseh državah z zahtevo po ženski volilni pravici, osvetljeni s celotnim ženskim vprašanjem kot ga razumejo socialisti.

Bistvo ženskega vprašanja je KLARA ZETKIN označila z besedami: »Vprašanje osvoboditve žensk je vprašanje novega časa in rodil ga je stroj«. Če si hočemo podrobneje razložiti njegovo misel, se moramo vrniti v zgodovino.

Podrejeni položaj žensk je povzročila zasebna lastnina in se je torej pričel z nastopom razrednih družb začeniš s suženjstvom in nato fevdalizmom ter kapitalizmom. Pred tem — v dobi praskupnosti — pa so bile ženske moškim enakovredne in enakopravne ter zaradi materinstva še celo bolj cenjene. Z nastopom zasebne lastnine pa so jih

prav v imenu te zaprli med štiri stene in jih naredili samo za roditeljice otrok ter hišne dekle.

Šele v kapitalizmu, ki je začel ceneno žensko delovno silo vključevati v proizvodni proces, so bili ženski zopet dani pogoji za osvoboditev izpod jarma dvojnega izkoriščanja. Tako je s kapitalizmom nastalo tudi žensko gibanje, to je boj za enakopravnost žensk z moškimi na vseh področjih družbenega gibanja — na gospodarskem, političnem in kulturnem.

Današnji položaj žensk v družbi in njihova enakopravnost sta v različnih deželah še na različnih razvojnih stopnjah, kar je odvisno od gospodarske in kulturne razvitosti, pa tudi od političnih usmerjenosti posameznih držav. Najvišjo stopnjo enakopravnosti so dosegle ženske v socialističnih državah boreč se z ramo ob rami z moškimi za zmago socialističnega družbenega reda, ki jim je prinesel najboljše možnosti za dokončno osvoboditev, česar pa ne bo prej, dokler ne bo enakosti tudi za vse človeštvo.

Sklepi letne konference OOKZ

Komisija za sklepe, imenovana na letni konferenci OOKZ »TOSAME«, dne 15. 2. 1969, predlaga, da se sprejmejo za nadaljnje delo komunistov našega podjetja naslednji

SKLEPI

1. OOKZ se mora še odločneje kot doslej zavzemati za čistejši lik svojega članstva. Če naj bodo komunisti zavestni nosilci družbenega in gospodarskega napredka, je torej mogoče za komunista šteti le človeka z napredno osebno družbeno politično usmeritvijo in razgledanostjo, človeka, ki ne zapada samovolji in osebemu okoriščanju, človeka, ki se ne izogiba odgovornosti in ki v medsebojnih odnosih ni intrigantski, nepošten, neodkrit. Včlanjenje v ZK prinaša dodatne obveznosti in zadolžitve, katerih izpolnjevanje je vsekakor merilo o zavesti članstva in o primernosti včlanjenja; določila statuta in zadolžitve, katerih izpolnjevanje je vsekakor merilo o zavesti članstva in o primernosti včlanjenja; določila statuta ZKS pa so brezpogojni minimum, ki naj mu zadošča sleherni član OOKZ.

2. Pasivizacija članstva na sestankih še ni odpravljena. Dosledno je treba izvajati že sprejet sklep, da morajo biti za vse sestanke pripravljene teze k točkam dnevnega reda, kar naj spodbuja člane k razmišljanju in k aktivnemu poseganju v razpravo in da ima sekretar pravico od slehernega člana zahtevati, da se opredeli glede obravnavanih vprašanj. Udeležbi na sestankih se bo posvečala vsa potrebna pozornost.

3. V prizadevanju, da ustvarimo v OOKZ pogoje za živahnijo politično akcijo, smo se v letu 1968 tudi dogovorili, da ustanovimo pet skupin, v katere naj bi se združili komunisti po svojih nagnjenjih. Čeprav je tudi to ena od dobrih oblik za odpravljanje pasivizacije, zamisel o delu teh skupin še ni polno zaživela. Zato je potrebno, da vse skupine v roku enega meseca od sprejema teh sklepov uredijo članstvo v svojih vrstah in predložijo OOKZ programe svojega bodočega dela. Le-ti naj bodo obvezno dopolnjeni z vsemi nalogami, ki jih za področja dela skupin določa resolucija VI. kongresa ZKS o stališčih in nalogah komunistov. Zato morajo vse skupine resolucijo preštudirati.

4. OOKZ mora biti stalno v središču dogajanj v podjetju. Zato mora sekretariat OOKZ poskrbeti, da bo na sestankih pravočasno in dovolj izčrpno obravnavana vsa aktualna in ključna problematika podjetja in da bodo tudi dana stališča naše OOKZ.

5. V preteklem letu si je sprožila polemika glede samoupravnega mehanizma našega podjetja. Očitno je postalo, da so določene spremembe potrebne, če naj bo ta mehanizem kvaliteten, hiter in oenem dovolj širok.

Delavskemu svetu se daje sugestija, da poveri študijski grupi, ki bi se v bližnji prihodnosti začela ukvarjati z organizacijo podjetja, tudi nalogo, da prouči celotni mehanizem podjetja in najde ustrežnejše rešitve. Pospešeno uvajanje in izpopolnjevanje nagrajevalnega sistema spada tudi v sklop teh nalog s pripombo, da se je treba zavedati, da pravilnejše nagrajevanje pogojuje izpolnitev nekaterih predhodnih nalog; ureditev organizacije in postavitve sistematizacije delovnih mest.

6. Delu z mladino bo posvetila OOKZ več načrtni pozornosti kot doslej. Mladinski organizaciji bodo predlagali, da sama izbere iz vrst članov OOKZ tiste, katere želi, da bi sodelovali pri njenem delu in ga usmerjali. Neaktivnosti mladini ne moremo očitati, čuti pa se pomanjkanje ideološke vzgoje. Treba je, da si mladinska organizacija postavi program dela, ki bi uspešno združeval prijetno s koristnim.

7. Sindikalni podružnici se daje sugestija, da sproži široko akcijo za požitvitev družbenega življenja njenih članov. Ustanovitev njenih članov. Ustanovitev raznih sekcij: planinske, šahovske, strelske, namiznoteniške in podobno, bi pripomogla k večjemu zblizevanju članov delovne skupnosti in boljšemu medsebojnemu spoznavanju, krepila bi občutek pripadnosti h kolektivu in večala delovno sposobnost.

Gasilci so zborovali

Že nekaj dni je vrelo med gasilci. Tekle so priprave na letni občni zbor. Na zadnji seji je bilo vse pripravljeno za novo vodstvo te humane organizacije, za katero lahko trdim, da je najbolj aktivna od vseh v tovarni.

V nedeljo 23. 2. smo se zbrali, da bi položili obračun za preteklo leto. To ni bilo težko, ker so bili člani delovni in zavedajo se važnosti te organizacije. To je bil občni zbor, kjer je vladalo tovariško vzdušje in disciplina. Poročila vodstva našega društva so orisala življenje, akcije, vaje, vzgojo in še mnogo vprašanj in želja po napredku. Vsi člani so bili aktivni v razpravi po poročilu in predlogi so nakazovali novo obdobje za našo organizacijo.

Posebno poglavje v razpravi je predstavljalo vključevanje mladih delavcev, kateri so že dalj časa v tovarni in tisti, ki so šele prišli, da bi postali nova generacija PGD »TOSAMA«. Da bodo vedno in ob vsaki nesreči sposobni ohraniti tovarno, ki se iz dneva v dan razrašča v moderno — sodobno podjetje, kjer ima sleherni od nas vsakdanji kruh.

Enotna želja nas vseh gasilcev je tudi, da bi v bližnji prihodnosti dobili novo gasilsko shrambo, kjer bo

V taki obliki zdravega izživiljanja je do sedaj stal ob strani posebno ženski del naše delovne skupnosti. Podrebno skrb bi morala sindikalna podružnica posvetiti tudi kulturni izobrazbi svojega članstva.

8. Zaradi večje odgovornosti naših občinskih odbornikov, je treba vztrajati, da le-te občasno — polletno obvezno poročajo o svojem delu, da posredujejo glavne probleme, ki jih je skupščina obravnavala in da prikažejo obenem svoje prispevke in svoja stališča o teh problemih. Najboljše mesto za taka poročanja je na sejah delavskega sveta, pozvani pa so lahko tudi na seje drugih organizmov v podjetju.

9. Način sprejemanja novozaposlenih v podjetju od zdaj ni bil zadovoljiv. Splošno kadrovski sektor se zadoljuje, da je sleherni na novo sprejet delavec obvezno seznanjen z vsemi bistvenostmi našega podjetja od organizacije, osnovnih elementov poslovanja do svojega dela.

10. Glede sprejemanja v članstvo ZK stojimo na stališču, da se moramo izogniti sleherni kampanji in da je moč OOKZ v kvaliteti članstva, ne v njenem številu. Vztrajali bomo na tem, da ustvarimo tako organizacijo ZK, ki bo privlačna za vse napredno usmerjene člane naše delovne organizacije. Še naprej bomo skrbeli za javnost dela OOKZ s tem, da javno razobešamo vabila na sestanke in zapisnike z njih.

Komisija za sklepe

nova motorka in dovolj izvežbanih gasilcev, da bodo kos svojim zahtevnim nalogam ob nesrečah, pa naj bo to ogenj, voda ali druge elementarne nesreče.

Naši gasilci si želijo izobrazbe o gasilstvu in dosti gasilskih strokovnjakov, kateri naj bi se stalno pripravljali na tečajih in seminarjih, kajti časi v katerih živimo, nas silijo, da sodelujemo s civilno zaščito, ker pripravljenost ni nikoli odveč.

Gasilci podjetja so hvaležni vsestranski podpori in razumevanju od strani uprave in samoupravnih organov, tako da povsod vlada enotna želja po sodelovanju in budnosti, kajti lažje in ceneje je nesrečo preprečiti, kot pa biti gasilec v pravem pomenu besede.

Naj bodo te besede v našem glasilu kot vabilo v našo organizacijo, da bo sleherni član kolektiva priznaval humanost in nesebičnost gasilcev, da bo sleherni član kolektiva zavestno pomagal po svoji sposobnosti očitovati dolgoletne napore delovnega človeka, kateri je vodil in ustvarjal naše podjetje skozi desetletja in ki je še vedno zelo potrebno naši socialistični domovini.

I. K.

Na pomoč!

NAGRAJEVANJE PO KOMPLEKSNEM UČINKU

Vsako posamezno podjetje odredi svoj sistem delitve dohodka v okviru podjetja in svoj sistem nagrajevanja. Upoštevati in spoštovati se mora samo osnovno načelo, da naj dobi osebni dohodek vsak po svojih sposobnostih in po svojem delu.

Pri tem pa je pomembno omeniti, da uveljavljanje načela nagrajevanja po delu ne more pomeniti, da je treba posamezne dejavnosti razdrobiti na njihove sestavne dele in nagrado »zidati« iz takih elementov.

Učinek je najlažje meriti pri različnih fizičnih opravilih (npr. plačevanje po akrdu, po tehničnih normah). Intelktualnega dela pa navadno ni mogoče meriti s takimi merili. Norma je lahko le kompleksna. To pomeni, da se presoja samo celotnost vse dejavnosti, ki je potrebna na posameznem delovnem mestu. Vodjo posameznih služb ne moremo ocenjevati »po točkah«. Ali je svojo dolžnost opravil v nekem sprejemljivem standardu ali pa je ni. In če je ni, ne gre, da bi mu odbijali točke od njegovih prejemkov. Tak vodja, če se to stalno ponavlja, mora zapustiti delovno mesto. To velja tudi za vse ostale sodelavce.

Celo delavec v neposredni proizvodnji pogosto lahko dela le po taki »kompleksni normi«, kar pomeni, da mora opraviti natančno tisto, kar se od njega zahteva, nič več in nič manj. Delavec, ki upravlja neki avtomatiziran proces, bo izpolnil svojo normo takrat, če bo opravil natančno tisto, kar je na takem delovnem mestu potrebno. Ne more preseči svoje norme, »če je pritisnil na dva gumba namesto na enega«. Celo delo tajnice je kompleksen normativ. Ne moremo presojati, koliko kav je skuhalo, koliko strank je sprejela, kolikokrat je telefonirala itd. Presojamo kompleksno dejavnost: ali je svoje posle opravila zadovoljivo ali ne. In kdor je svojo nalogo opravil zadovoljivo, mu gre nagrada za tako dejavnost v kompleksnem znesku.

Nič koliko dragocenega časa se izgubi samo s tem, da po lekarniško tehtamo, koliko in kakšnega dela je nekdo opravil in koliko osebnega dohodka mu zato pripada. To pa ni samo izguba časa. Tako nagrajevanje bi bilo tudi v nasprotju s funkcionalnostjo nagrajevanja. Nagrajujemo delovni učinek. Delovnega učinka pa ne pred-

stavlajo posamezne sestavine, niti posamezni akti, ampak celokupnost vseh dejavnosti, ki se na posameznem delovnem mestu zahtevajo. Posamezni akt, ki ima visoko vrednost sam na sebi, je lahko popolnoma brez vrednosti, če ni kompleks vseh potrebnih akcij pripeljal do zelenega učinka.

Tak sistem nagrajevanja je funkcionalen. Presojamo funkcijo, kompleksen učinek. Samo ta pa je tudi odločilen. Poleg tega je tak sistem tudi zelo enostaven, prav zato, ker je tudi učinkovit. Učinek pa presoja vedno tisti, v katerega širšo dejavnost se tak učinek na posameznem delovnem mestu vključuje. Torej, jasno odrejene dolžnosti na posameznem delovnem mestu in presoja ali je bil potreben učinek dosežen ali ne. Če je bil tak učinek dosežen, je funkcija izpolnjena, če ni bil, funkcija kot kompleks ni bila opravljena.

Vsako ima svoj »osebni dohodek« kot nagrado za svojo kompleksno normo, tisti, ki mu je dejavnost namenjena pa presodi ali je bilo na posameznem delovnem mestu opravljeno tisto, kar mora biti opravljeno.

L. M.

Poročilo samoupravnih organov

Upravni odbor je imel v času od 24. 1. do 10. 2. 1969 4 redne seje, na katerih je razpravljal o sledečem:

— Proizvodni plan za leto 1969 so člani UO soglasno potrdili

— Potrdili so predlog norm za belilnico in mikalnico

— Zadolžili so vzdrževalno službo, da predloži termine čiščenja jaškov Tkalske ulice in poskrbi za zasutje ceste

— Tov. Cirilu Zarniku in Ivanu Volkarju so za izredno dobro opravljeno inventurno delo odobrili kot nagrado po 200 N din.

— Tov. Danieli Kraševcu so odobrili povrnitev stroškov šolanja na Dospisni ekonomski šoli

— Janezu Rozmanu so odobrili povrnitev stroškov šolanja za enoletni tečaj »Zunanjetrgovinsko poslovanje« na Delavski univerzi v Ljubljani

— Odobrili so nakup 3 kom pisalnih miz za skladišče surovin in 4 kom vrtljivih stolov za čistilnico blaga

— Odobren je bil tudi nakup enega rezervoarja za triacetin in kompresorja za zrak, ene ročne črpalke in ene omare za rezervne dele, katero bodo izdelali doma

Delavski svet je imel v času od 30. 1. do 19. 2. 1969 3 redne seje, na katerih je razpravljal o sledečem:

— Člani DS so v celoti potrdili gospodarski načrt za leto 1969

— Soglasno so potrdili zaključni račun za leto 1968

— Potrdili so otvoritev delovnega mesta rezkalca in določitev točk za to delovno mesto

— Tehnološki in personalni vidik krijeta.

— Tov. Kolenc Dragi so dovolili, da ima podnajemnico tov. Komar Frančiško pod pogojem, da Komarjeva po smrti nosilca stanovanjske pravice zapusti stanovanjske prostore

— Odobrili so nakup fakturnega

stroja za potrebe komercialnega sektorja in nakup mopeda s pločevinasto kabino za prevoz hrane in pošte. Za moped in tricikel pa so sklenili, da jih prodamo.

— Odobrili so izdelavo 5 kom delovnih miz za oddelek filtrov

— Odobrili so nakup 2 kom tehtnic za konfekcijo in en kom računski stroj Facit

— Odobrena je bila tudi nabava zaščitnih halj za režijo v upravi in proizvodnji.

Č. M.

Slovenija v Jugoslaviji

Podatki o prebivalstvu: Jugoslavija je srednjevelika država. Po številu prebivalstva je v Evropi na osmem mestu, po površini pa na devetem. Slovenija pa je v Jugoslaviji po številu prebivalstva na četrtem mestu, po površini pa na petem. Vseh Jugoslovancev je več kot 20 milijonov, po republikah pa se delijo v takemle razmerju: Bosna in Hercegovina 18,7%, Črna gora 2,6%, Hrvatska 21,8%, Makedonija 7,8%, **Slovenija 8,4%**, Srbija 40,7% (ožje območje 25,3%, Vojvodina 9,6%, Kosmet 5,8%). Leta 1947 je bil delež slovenskega prebivalstva v Jugoslaviji 9,1%. Za Slovenijo je torej značilno počasno naraščanje prebivalstva.

Razmerje med aktivnim prebivalstvom (A. P.), osebami s lastnimi dohodki (O. L. D.) in vzdrževanimi osebami (V. O.) je v Jugoslaviji takole:

A. P. : O. L. D. : V. O.
Bosna in Hercegovina 39% : 3% : 58%

Črna gora	34%	: 5%	: 61%
Hrvatska	47%	: 5%	: 48%
Makedonija	39%	: 2%	: 59%
Slovenija	48%	: 8%	: 44%
Srbija - skupaj	47%	: 3%	: 46%
Srbija - ožja	51%	: 3%	: 52%
Vojvodina	44%	: 4%	: 64%
Kosmet	35%	: 1%	: 64%

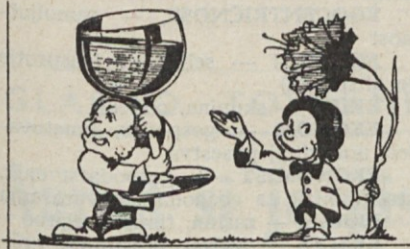
Slovenija ima torej relativno najmanj vzdrževanih oseb. Obenem pa ima najvišji delež žensk v aktivnem prebivalstvu, ki znaša 41%, medtem ko je v Bosni in Hercegovini 32%, Črni gori 30%, Hrvatski 38%, Makedoniji 30% in Srbiji 35% (Kosmet 25%).

Srednje trajanje življenja je v Sloveniji 65 let za moške in 72 let za ženske, kar je med vsemi republikami najdaljša življenjska doba. V Kosmetu umirajo ljudje že pri povprečni starosti 58 let, jugoslovansko povprečje pa je za moške 63 let in za ženske 67 let.

T. L.

Kadrovske vesti

V času od 12. 3. do 11. 4. 1969 praznujejo svoj rojstni dan:

KONFEKCIJA: 30. 3. Kosar Marija, 31. 3. Križman Milica, 3. 4. Mav Frančiška, 29. 3. Močnik Francka, 23. 3. Nakrst Marija, 6. 4. Pavli Ivica, 7. 4. Rogelj Marjana, 31. 3. Starbek Marija, 30. 3. Štrukelj Angelca, 10. 4. Žebovec Pepca, 27. 3. Urankar Frančiška, 22. 3. Starovašnik Stanka.

FILTRI: 25. 3. Avbelj Marija, 5. 4. Žmavc Anica, 1. 4. Urbanija Helena, 28. 3. Orel Magda, 21. 3. Grčar Marija.

TKALNICA OVOJEV: 17. 3. Hriberšek Jožica, 14. 3. Klobčič Budinka, 9. 4. Pelc Antonija.

TKALNICA GAZE: 24. 3. Slapnik Stojka.

TKALNICA ZVEZDA: 15. 3. Kos Fanika.

AVTOMATSKA TKALNICA: 2. 4. Čebulj Dora, 8. 5. Volčini Stane.

TKALNICA ŠTUDA: 7. 4. Blažević Marija, 4. 4. Kerč Franc, 16. 3. Kremič Jožefa.

PRIPRAVLJALNICA: 27. 3. Kasagič Lojzka, 16. 3. Sedeljšak Stanka.

BELILNICA: 15. 3. Cerar Ciril, 4. 4. Kokovec Francka, 15. 3. Prašnikar Jože, 15. 3. Klopčič Srečo.

MIKALNICA: 1. 4. URBANIJA ANTON, 10. 4. Rusjan Florjan.

SPLOŠNO KADROVSKI SEKTOR: 22. 3. Cerar Majda, 27. 3. Štiftar Franc.

KOMERCIALNI SEKTOR: 6. 4. Dimič Peter, 5. 4. Hrovat Franc, 12. 3. Narat Jože, 26. 3. Slapar Marjan.

ANAL. PLANSKI SEKTOR: 1. 4. Merkužič Danica.

GOSPOD. RAČUN. SEKTOR: 31. 3. Kersnik Urška.

POMOŽNI OBRATI: 11. 4. Dolinšek Jože, 30. 3. Tič Jože.

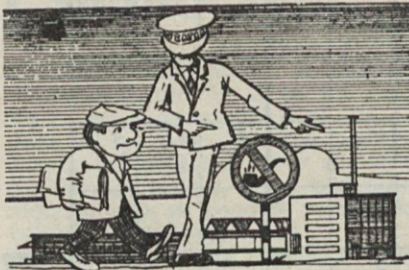
POROČILI STA SE: Pižem Terezija in Raubar Tatjana.

Na skupni poti jima želimo veliko razumevanja.

RODILI SO SE: Podbevšek Anici — hči, Gaberšek Alojzu — 2 hčerki, Smolnikar Ljudmili — sin, Cerar Francu — hči.

VSTOPILI V PODJETJE:

21. 1. Pirnat Frančiška — konfektionarka, 22. 1. Kos Marija — tkalka, 24. 1. Zadravec Slavica — tkalka, 17. 2. Kovič Ivanka — konfektionarka, 18. 2. Urankar Srečko — transportni delavec. B. V.

REŠITEV NAGRADNE SKANDINAVSKE KRIŽANKE

Rešitev je prispelo 37. Vse so bile pravilne. Srečna roka člana uredniškega odbora je tokrat izbrala:

1. nagrado Pestotnik Ivotu in
 2. nagrado Kosirnik Francu
- Nagrajencema čestitamo.

Uredniški odbor

KOLEKTIVU TOVARNE »TOSAMA«

Kot član vašega kolektiva sem odšel v septembru preteklega leta na odslužitev vojaškega roka v Bihač. Mislil sem, da me bo v tem času kolektiv pozabil, vendar ni bilo tako. Zato sem bil toliko bolj presenečen in vesel hkrati, ko sem za novo leto prejel od kolektiva novoletno darilo. Darilo mi je bilo dobrodošlo, saj veste vsaj tisti, ki ste že bili v JLA.

Celotnemu kolektivu se najlepše zahvaljujem za darilo in pozornost. Z zahvalo sem sicer nekoliko pozen, ker sem bil na terenu in upam, da jo boste vseeno z razumevanjem sprejeli.

Ker vidim, da ne pozabite na svoje članke, si tudi po odsluženju vojaškega roka želim stopiti zopet med vaše vrste.

Na koncu pa želim kolektivu, da bi v tem letu dosegel čimveč delovnih uspehov in vsem članom obilo osebnega zadovoljstva.

Vojak Planinc Peter

Ali si že krvodajalec?

Kri je nenadomestljivo zdravilo, ki ga lahko da samo človek. Krvodajalstvo predstavlja torej sestavni del našega zdravstvenega varstva, zato je prav, da pride zdrav človek vsaj dva do trikrat v svojem življenju na odvzem krvi. To je pogoj, če hočemo, da bo kri vedno na razpolago in da zaradi njenega pomanjkanja ne bo nikdar ogroženo človeško življenje ali da zaradi tega ne bo nihče umrl.

Občani, nujno je, da se vprašamo ali je prav, da dajejo nekateri tudi po 10 in večkrat kri, medtem ko drugi stojijo ob strani. Ob razpravah, kako bi organizirali krvodajalsko akcijo, vprašajmo drug drugega: »Ali si že krvodajalec?«

Letošnja krvodajalska akcija za območje občine Domžale bo organizirana v dneh 22., 23., 24., 25., 29. in 30. aprila.

Pričakujemo, da se boste odzvali vabilu in da boste darovali kri, ko ste še zdravi, da si jo zagotovite, ko jo boste sami potrebovali.

Prijave sprejemajo v vseh gospodarskih organizacijah, zavodih, ustanovah, zdravstvenih ambulantah in pri vseh družbeno-političnih organizacijah, občinskem odboru RK Domžale ter pri krajevnih organizacijah Rdečega križa na terenu.

Že v mesecu marcu vas bodo obiskali aktivisti Rdečega križa na domu ali v tovarni ter vas prosimo, da izpolnite prijavnice. Z dobro organizacijo in zavestjo, da želite pomagati težko bolnim, ponesrečenim v tovarnah, na cesti, materam in dojenčkom, boste izvršili dobro delo in rešili mnogo življenja.

Občinski odbor RKS
Domžale

Humor

NESPORAZUM

Direktor narekuje svoji tajnici izredno hitro.

— Ali mi lahko sledite? — je vprašal pravkar nastavljen tajnico.

— Kamorkoli želite, tovariš direktor — je ponižno odgovorila mladenka.

DVE TEZI

— Veš, dragi Janez, jaz pijem samo zato, da bi pozabil, kako me žena vara.

— O, jaz pa pijem samo zato, da bi pozabil, da me doma čaka žena.

OD A DO Z

Vprašaj za Janeza? Eh, ta je pa v zadnjih nekaj letih preživel vse od A do Z.

— Kaj naj to pomeni?

— Od avtomobila do zapora.

Takšni so moški! Najprej se delajo, kot da bi hoteli koga iz ljubezni pojesti, potem, pa niti ne ugriznejo.

POVEZANI MAGIČNI KVADRATI

I.

1	2	3	4	5			
2							
3							
4			1	2	3	4	5
5			2			5	
			3				

II.

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

III.

1	2	3	4	5
2			5	
3				
4				
5				

IV.

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

TOKRAT ZA NAGRADO

I. kvadrat

1. denarna kazen, 2. skrbnih in paznik gozdov, 3. vrsta kurjave, 4. pravljica, 5. površina, ploščina.

II. kvadrat

1. človek določenega spola, 2. silen vihar, 3. znamka čeških avtomobilov, 4. skupina ljudi, specializiranih za določeno delo, 5. največje finsko jezero.

III. kvadrat

1. močna alkoholna pijača, 2. področje na Novi Gvineji, 3. rimski papež,

po katerem se imenuje znamenita kapela, ki jo je ustvaril Michelangelo, 4. družbeni razredi, sloji, 5. ena najboljših italijanskih nogometnih moštev.

IV. kvadrat

1. dan v tednu, 2. jezero v Rusiji, 3. okrožje, okoliš, 4. ZAR, 5. vstopnica.

Srednji kvadrat

1. nemški ekspresionistični književnik (Franz), 2. ime francoskega filmskega igralca Delona, 3. pihalni instrument, 4. milijonsko mesto na Japonskem, 5. ime pesnika Aškerca.

V. G.

Mogoče ne vemo

EFEKT — učinek, vtis, uspeh
EFIKASEN — učinkovit, uspešen
EGALIZACIJA — izravnava, izenačenje
EGOCENTRIČNOST — samoljubnost
EGOIZEM — sebičnost (nasprotje je altruizem)
EKIPA — skupina, oddelek
EKONOM — gospodar, kmetovalec, upravitelj posestva
EKONOMIST — gospodarstvenik, strokovnjak za gospodarska vprašanja
EKRAN — zaslon, filmsko platno
EKSCES — izgred, prestop, kršitev predpisov
EKSEKUCIJA — izvršitev kazni
EKSEMPLARIČEN — širjenje, raztezanje
EKSPEDITIVNOST — ročnost, spretnost
EKSPERT — izvedenec, strokovnjak
EKSPERTIZA — strokovno mnenje
EKSPONAT — razstavljeni predmet
EKSTRAVAGANCA — posebnost, čudaštvo
EKVIVALENTEN — enakovreden
ELABORAT — pisni načrt za delo, ureditveni načrt
ELAN — polet, zanos, zagon, navdušenje

T. L.

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Dipl. ing. Helena Breznik, Urška Kersnik, Lojzka Križman, Tone Arnuš, Miha Kerč, Ivan Kosirnik, dipl. oec. Tone Laznik, Franc Perše, Slavko Rosulnik, Štefan Rozman in Janez Leskovec odgov. urednik

Tiska Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna

Naklada 700 izvodov

VATKA VOTEK IN FILTER FILIP

